

IOAN NECULCE

BULETINUL MUZEULUI MUNICIPAL
„REGINA MARIA” IAȘI

III

Seria a III-a

ISSN 2668-7887
ISSN-L 2668-7887

© MUZEUL MUNICIPAL „REGINA MARIA” IAȘI

2021

IOAN NECULCE BULETINUL MUZEULUI MUNICIPAL „REGINA MARIA” IAȘI

III

– 2021 –

– 2021 –

IOAN NECULCE

BULETINUL MUZEULUI MUNICIPAL
„REGINA MARIA” IAȘI

III

Seria a III-a

— 2021 —

COLEGIUL DE REDACȚIE:

MIRCEA CIUBOTARU, ȘTEFAN S. GOROVEI, LAURENȚIU RĂDVAN,
CĂTĂLIN TURLIUC, VASILE COTIUGĂ, PETRONEL ZAHARIUC.

COMITETUL DE REDACȚIE:

AURICA ICHIM (director), MARIUS CHELCU (redactor șef),
INA CHIRILĂ (secretar de redacție), COSMIN SANDU (secretar adjunct de redacție).

TEHNOREDACTARE:

MIHAELA RĂDUCĂ

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în textele publicate revine în exclusivitate autorilor.

„Ioan Neculce”. Buletinul Muzeului Municipal „Regina Maria” Iași
apare o dată pe an.

Manuscrisele, cărțile și revistele propuse pentru schimb, ca și orice corespondență se vor trimite pe
adresa redacției: Muzeul Municipal „Regina Maria” din Iași, str. Zmeu 3, Iași 700400 – Iași, România,
tel./fax: +40 332 408 185, e-mail: buletin.neculce@gmail.com, <http://muzeis.ro/>

ISSN 2668-7887

ISSN-L 2668-7887

Printed in Romania

© MUZEUL MUNICIPAL „REGINA MARIA” IAȘI

2021

Cuprins

Marius Chelcu <i>A doua conferință și un nou număr al revistei</i>	5
Orașul, oamenii, locurile și prefacerile sale	
Laurențiu Rădvan <i>Cu privire la mărginenii din Iași</i>	9
Marius Chelcu <i>Cu casă și dugheană pe locul mănăstirii. Economie, locuire și urbanism la Iași</i>	23
Dan Dumitru Iacob <i>O mare proprietate funciară din Iași a familiei Bogdan după un plan de hotărnicie din 1869</i>	37
Mircea Ciubotaru <i>Un moment din istoria edilitară a Iașilor: începutul asfaltării străzilor (1872-1873)</i>	65
Case care au fost, case care mai sunt	
Ina Chirilă <i>Din istoria imobilelor dispărute: casele Blumenfeld din Iași</i>	81
Aurica Ichim <i>Casa Burchi-Zmeu – noi informații</i>	103
Felicia Iosif <i>Expropriere cu despăgubiri: cazul Sanatoriului „Dr. Alexandru Tzaicu” din Iași</i>	117
Orașul, documentele și amintirile sale	
Mihai-Bogdan Atanasiu <i>Un pomelnic ieșean inedit din veacul al XIX-lea al boierilor Bălșești</i>	133
Mihai-Cristian Amărieuței, Ludmila Bacumenco-Pîrnău, Silviu Văcaru <i>Căutători de „comori” în Moldova secolului al XIX-lea. Dosarul Biserica Ziua Crucii din Iași (1837)</i>	145
Elena Gherman <i>Lespezile funerare de la Biserica Sfântul Gheorghe – Mitropolia Veche din Iași</i>	153
Cătălina Mihalache, Andi Mihalache <i>Inscripțiile publice, instantanee dintr-o poveste neîncheiată</i>	173

Orașul și artiștii săi

Mihai Mîrza

Iconostasul catedralei din Iași făcut de Ivan Kovșarov: dosarul unei istorii cu final necunoscut 237

Dana Servant

Cum să formezi „suflete inspirate”? Ștefan Dimitrescu (1886-1933), reformator al Școlii de Belle-Arte din Iași 251

Asociaționism, medicină și asistență socială

Cătălina Chelcu

Din trecutul asistenței sociale: breasla calicilor din Iași 305

Sorin Grigoruță

Aspecte mărunte privitoare la asistența medicală în Iași în începutul de secol XIX: „căutarea bolnavilor vinovați de închisoarea temniții” 325

Liviu Brătescu

Din istoria asociaționismului ieșean. Actori, obiective și forme de organizare (sfârșitul secolului XIX – începutul secolului XX) 341

Din împrejurimi

Andrei Melinte

Târgușoare din ținutul Iași în prima jumătate a secolului al XIX-lea: Zaboloteni și Bivolari..... 357

Silviu Văcaru, Andrei Carcea

Biserica din satul Cilibiu – câteva lămuriri 369

Astrid Cambose

Satul Aroneanu, din comuna Copou, cultură și civilizație populară la 1885. Din răspunsurile manuscrise la Chestionarul lingvistic al lui B. P. Hasdeu 385

*

Alexandru Gorea

Din activitatea Muzeului Municipal „Regina Maria” Iași în anul 2021 395

In Memoriam

Ioan Caproșu (1934-2021) (Marius Chelcu) 407

Mesaj de condoleanțe la slujba de înmormântare a D-lui Sorin Iftimi (Înaltpreasfințitul Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei) 408

Sorin Iftimi (1965-2021) (Marius Chelcu) 411

*

Abrevieri 413

A doua conferință și un nou număr al revistei

Muzeului Municipal „Regina Maria”, cu sprijinul Primăriei Iași, în colaborare de Institutul de Istorie „A. D. Xenopol”, a organizat în zilele de 27 și 28 august 2021 cea de-a doua sa conferință anuală. Organizatorii, consecvenți formatului gândit de la proiectarea primei conferințe, au lansat invitații istoricilor, arheologilor, lingviștilor, arhitecților și muzeografilor care au arătat preocupări constante și remarcabile pentru trecutul orașului Iași. Fapt îmbucurător și dătător de speranță pentru succesul programului instituțional și academic ce se conturează tot mai clar, an de an, în jurul muzeului orașului Iași, răspunsul nu s-a lăsat așteptat, iar la masa dezbaterii s-au întâlnit, în cele două zile, peste 30 de cercetători, fiind expuse tot atâtea intervenții pe teme ce au privit spre trecutul orașului prin intermediul oamenilor și clădirilor, a reprezentărilor cartografice, prin bisericile și cimitirele sale, sau au redescoperit orașul în mărturiile scrise și nescrise, în faptele de primenire urbanistică, de asistență socială, medicină și farmacie. Ca noutate față de prima ediție a conferinței, anul acesta și-a făcut loc în program o dezbatere pe teme de muzeologie, susținută de specialiști recunoscuți în domeniu, din Iași, București, Sibiu, Galați și Piatra-Neamț.

Fără a fi un volum al conferinței, o parte din comunicările prezentate se regăsesc în actualul număr al revistei. Sunt 19 studii grupate în paragrafe precum: *Orașul, oamenii, locurile și prefacerile sale; Case care au fost, case care mai sunt; Orașul, documentele și amintirile sale; Orașul și artiștii săi; Asociaționism, medicină și asistență socială și Din împrejurimi*. Doar citirea titlurilor poate să dea impresia unei prea mari diversități tematice, însă toate cele 19 articole păstrează linia dorită de redacție, aceea de a face noi pași către cunoașterea trecutului orașului Iași și a împrejurimilor sale.

La fel ca în numerele anterioare, în cuprins se regăsesc articole care conțin anexe documentare. Sunt acte pe care autorii le-au socotit într-atât de valoroase, încât nu a fost suficientă semnalarea lor în notele bibliografice, ci editarea, cu intenția de a fi în viitor suport altor cercetări. De altfel, aplecarea spre publicarea documentelor de arhivă reprezentă poate cea mai vizibilă punte între revista inițiată în urmă cu un secol și aceasta de acum, care îi revendică succesiunea. De asemenea, volumul conține o bogată ilustrație, anexe grafice ale studiilor, nu însă cu rolul de a pigmenta textele, ci de a le completa, fiind planuri și hărți vechi, fotografiile ale caselor și monumentelor orașului, sau instantanee surprinse în timpul activităților organizate de Muzeul Municipal „Regina Maria” în anul 2021, imagini ce vor deveni, peste timp, la rândul lor, documente.

Ca și volumele precedente, textele pe care le conține cel de față au solide temeuri documentare și bibliografice, însă nu se adresează exclusiv specialiștilor, ci și publicului larg. De altfel, acest proiect editorial nu se dorește a fi o demonstrație de erudiție pe teme de istorie urbană, ci o cale de adresare mai largă prin care să fie cunoscute valorile istorice ale orașului Iași, dorindu-se un impuls dat unei mai bune conștientizări a necesității păstrării memoriei materiale și imateriale a orașului, ferind-o de pericolele distrugerii și dispariției irecuperabile, în urma unor transformări modernizatoare, făcute în grabă și din insuficientă cunoaștere a trecutului.

Marius Chelcu